

УТВЪРЖДАВАМ:

Доц. д-р ИГОР ДАМЯНОВ

МИНИСТЪР

РАМКОВА ПРОГРАМА Е

**за непрекъснато професионално обучение за
актуализиране или разширяване на придобита
професионална квалификация, както и за придобиване на
първа, втора и трета степен на професионална
квалификация**

**София
2003 г.**

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1.НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

Рамковата програма Е за непрекъснато професионално обучение за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация, както и за придобиване на първа, втора и трета степен на професионална квалификация е разработена на основание чл.10, ал.3, т.6 от Закона за професионалното образование и обучение.

1.2.ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Целта на рамковата програма Е е да регламентира условията и реда за непрекъснато професионално обучение за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация придобиване на първа, втора и трета степен на професионална квалификация в съответствие със :

- Закон за професионалното образование и обучение;
- Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби;
- Държавно образователно изискване за системата на оценяване, утвърдено с наредба;
- Държавно образователно изискване за документите в системата на народната просвета, утвърдено с наредба;

1.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата, конкретизирана за всяка професия по списъка по чл.6, ал.1 от ЗПОО с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия, е предназначена за разработване на учебни планове и учебни програми за институциите, имащи право да осъществяват обучение за придобиване на професионална квалификация, съгласно чл. 9 от Закона за професионално образование и обучение.

2.ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО ПРОГРАМАТА

2.1.ИЗИСКВАНЕ ЗА МИНИМАЛНА ВЪЗРАСТ

Лицата да са навършили 16 години.

2.2.ИЗИСКВАНЕ ЗА МИНИМАЛНО ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО РАВНИЩЕ

- 2.2.1. За обучение по професия с придобиване на първа степен - завършен VI клас;
- 2.2.2. За обучение по професия с придобиване на втора степен – завършено основно образование;
- 2.2.3. . За обучение по професия с придобиване на трета степен – завършено средно образование или придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити.
- 2.2.3. За обучение за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация- в зависимост от изискванията за съответната степен.

2.3.УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ВХОДЯЩОТО КВАЛИФИКАЦИОННО РАВНИЩЕ

2.3.1. Входящото квалификационно равнище за лица без стаж по професията, по която ще се обучават, но с проведено вече професионално обучение по част от същата професия се удостоверява съответно с:

- удостоверение за професионално обучение.

2.3.2 Входящото квалификационно равнище за лица без стаж по професията, по която ще се обучават, но с придобита степен на професионална квалификация по същата професия се удостоверява съответно с:

- Свидетелство за професионална квалификация.

2.3.3. Входящото квалификационно равнище за лица без стаж по професията, но с проведено вече професионално обучение по част от друга професия или придобитата степен на професионална квалификация по друга професия се удостоверява съответно с:

- удостоверение за професионално обучение;
- свидетелство за професионална квалификация.

2.3.4. Входящото квалификационно равнище за лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която ще се обучават и с проведено професионално обучение по част от професията се удостоверява съответно с:

- документ удостоверяващ стажа по професията- препис –извлечение от трудова книжка и/или друг документ за удостоверяване стажа по професията (специалността);
- удостоверение за професионално обучение.

2.3.5. Входящото квалификационно равнище за лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията по професията, по която ще се обучават и с придобита степен на професионална квалификация по същата професия се удостоверява съответно с:

- документ удостоверяващ стажа по професията- препис –извлечение от трудова книжка и/или друг документ за удостоверяване стажа по професията (специалността);
- свидетелство за професионална квалификация.

2.3.6.Входящото квалификационно равнище за лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която ще се обучават и с проведено вече професионално обучение по част от друга професия или придобита степен на професионална квалификация по друга професия се удостоверява съответно с:

- документ удостоверяващ стажа по професията- препис –извлечение от трудова книжка и/или друг документ за удостоверяване стажа по професията (специалността);
- удостоверение за професионално обучение;
- свидетелство за професионална квалификация.

2.3.7. Входящото квалификационно равнище за лица, които са се обучавали за придобиване на образователно-квалификационна степен на висшето образование се удостоверява с:

- диплома за висше образование ;
- документ, издаден от съответното висше училище с информация за: изучаваните предмети, броят на часовете по теория и практика и резултатите от изпитите;
- други документи, удостоверяващи професионално обучение.

2.3.8. За лица, които се обучават за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация входящото квалификационно равнище се удостоверява с:

- удостоверение за професионално обучение;
- свидетелство за професионална квалификация;
- други документи, които обучаващата институция изисква.

2.3.9. Входящото квалификационно равнище за лица, които се обучават в квалификационни курсове за придобиване на квалификация по професии, упражняването на които изисква и придобиване на правоспособност, а също и изискването за трудов стаж или придобита по-ниска степен на правоспособност по професията се определят съгласно нормативните документи на съответните компетентни органи.

2.3.10. Входящото квалификационно равнище на лица, с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която ще придобият професионална квалификация удостоверяват трудовия си стаж с: препис –извлечение от трудова книжка и/или друг документ за удостоверяване стажа по професията (специалността).

2.4 ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилите обучението могат:

- да се реализират на пазара на труда;
- да продължат обучението си за актуализиране и разширяване на придобитата професионална квалификация или за придобиване на следваща степен на професионална квалификация чрез обучение по рамкова програма Е.

2.5. ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Организацията на учебния процес се конкретизира с документацията за професионално обучение- учебни планове и учебни програми.

Организацията на обучението се урежда с договор между обучаващата институция и финансиращото обучението лице.

2.5.1. ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

• Формите на обучение се определят от обучаващата институция и могат да бъдат: дневна, вечерна, заочна, кореспондентска, индивидуална, самостоятелна, дистанционна.

2.5.2. ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ

Организационната форма е квалификационен курс, в който броят на обучаваните се определя от обучаващата институция.

При обучение в квалификационни курсове за придобиване на правоспособност по професии броят на обучаваните се определя съгласно нормативните документи на съответните компетентни органи.

3. УЧЕБЕН ПЛАН

3.1.1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (вкл. код)

3.1.2. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОФЕСИЯТА (включително код)

3.1.3. НАИМЕНОВАНИЕ НА СПЕЦИАЛНОСТТА (включително код)

3.1.4. ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

3.1.5. ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО И КВАЛИФИКАЦИОННО РАВНИЩЕ

3.1.6. СРОК НА ОБУЧЕНИЕ

3.1.7. ОРГАНИЗАЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

3.1.8. ГРАФИК НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

3.1.9. НАИМЕНОВАНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРЕДМЕТИ (МОДУЛИ)

3.1.10. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРЕДМЕТИ (МОДУЛИ, ТЕМИ) И УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ПО ВИДОВЕ ПОДГОТОВКА

3.1.11. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

3.1.12. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ (друга необходима информация)

4. СТРУКТУРА НА УЧЕБНИЯ ПЛАН И СЪДЪРЖАНИЕ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебният план се разработва от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение в съответствие със:

- Закона за професионално образование и обучение;
- Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби;
- Настоящата рамкова програма.

Учебният план за професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация, за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация може да бъде изготвен за отделен кандидат за или за група от лица с еднакво входящо образователно и квалификационно равнище без или с трудов стаж по професията, по която желаят да се обучават.

Учебният план се съобразява с входящото образователно и входящото квалификационно равнище и трудов стаж по професията на кандидатите за обучение (ако има такъв).

Учебният план може да се съгласува със заявителя на професионалното обучение.

Общият брой учебни часове (от проведеното и от предвиденото обучение) трябва да е не по –малко от 300 (за първа степен), 660 (за втора степен) и 960 (за трета степен).

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

В конкретния учебен план, учебните часове за теоретично и за практическо обучение от задължителната професионална подготовка се разпределят за обща, отраслова и специфична подготовка за професията.

Съдържанието на обучението се регламентира с Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

4.1. ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ С ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА, ВТОРА И ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

4.1.1. За лица без трудов стаж по професията, но с проведено професионално обучение по част от тази професия

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между съдържанието от проведеното професионално обучение и предвиденото за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

4.1.2. За лица без трудов стаж по професията, но с придобита степен на професионална квалификация по същата професия

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между съдържанието от проведеното професионално обучение и предвиденото за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

Съдържанието на обучението се регламентира в Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията (професиите).

4.1.3. За лица без стаж по професията, но с придобита първа (втора, трета) степен на професионална квалификация по друга професия

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между съдържанието от проведеното професионално обучение и предвиденото за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

Съдържанието на обучението се регламентира в Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията (професиите).

4.1.4. За лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която се провежда обучението, без проведено професионално обучение по тази професия

Лицата се обучават по учебния план, без да провеждат практическо обучение.

По желание на лицата, същите могат да провеждат и практическо обучение.

4.1.5. За лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която се провежда обучението и проведено професионално обучение по част от същата професия

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между съдържанието от проведеното професионално обучение и предвиденото за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

Съдържанието на обучението се регламентира в Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията (професиите).

Лицата се обучават по учебния план, без да провеждат практическо обучение.

По желание на лицата, същите могат да провеждат и практическо обучение.

4.1.6. За лица с не по-малко от 6 месеца трудов стаж по професията, по която се провежда обучението и с придобита първа (втора) степен на професионална квалификация по същата професия

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между съдържанието от проведеното професионално обучение и предвиденото за придобиване на съответната степен на професионална квалификация. Съдържанието на обучението се регламентира в Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията (професиите).

В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

Лицата се обучават по учебния план, без да провеждат практическо обучение.

По желание на лицата, същите могат да провеждат и практическо обучение.

4.1.7. За лица, обучавани за придобиване на образователно-квалификационна степен на висшето образование

Учебният план се изготвя като се прави сравнение между учебното съдържание от проведеното обучение и предвиденото в ДОИ за придобиване на квалификация по професията. В учебния план се включват предмети (модули, теми), чрез които да се осигури усвояване на липсващите професионални компетенции.

4.1.8. За лица, които се подготвят самостоятелно

Лицата се явяват на предвидените в съответната рамкова програма изпити, като предварително им се предоставят:

- за явяване на изпит за професионално обучение по част от професията- конспектите за изпитите по теория и практика.

- за явяване на изпит за придобиване на степен на професионална квалификация по дадена професия- националната изпитна програма за съответната професия/специалност.

При желание на лицето може да се организира провеждане на часове по теория и практика по теми, посочени от него.

4.1.9. За лица, които се обучават за придобиване на правоспособност по професия

Учебните предмети (модули, теми) и учебните часове се определят съгласно нормативните документи на съответните компетентни органи.

4.2. За професионално обучение за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация

Учебният план се изготвя от обучаващата институция и се съгласува със заявителя на обучението. В него се включват предмети (модули, теми) за усвояване на нови професионални компетенции, необходими за упражняване на професията.

А) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Е -за придобиване на първа степен на професионална квалификация:

№	Учебни предмети (модули)	всичко учебни часове
1	2	3
А.	Задължителна професионална подготовка в т.ч.:	Най-малко 240
1.	теоретично обучение
2.	практическо обучение
	Всичко А	Най-малко 240
Б.	Избираема професионална подготовка	60
	Всичко А+Б	Най-малко 300

ЗАБЕЛЕЖКА:

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

Б) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Е - за придобиване на втора степен на професионална квалификация:

№	учебни предмети (модули)	<i>всичко учебни часове</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
А.	Задължителна професионална подготовка:	най-малко 600
1.	Теоретично обучение	...
2.	Практическо обучение	...
	Всичко А	най-малко 600
Б.	Избираема професионална подготовка	60
	Всичко А+Б	най-малко 660

ЗАБЕЛЕЖКА:

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

В) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Е- за придобиване на трета степен на професионална квалификация:

№	учебни предмети (модули)	<i>всичко учебни часове</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
А.	Задължителна професионална подготовка	Най-малко 900
	• теоретично обучение	...
	• практическо обучение	...
	Всичко А	Най-малко 900
Б.	Избираема професионална подготовка	60
	Всичко А+Б	Най-малко 960

ЗАБЕЛЕЖКИ:

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

В конкретния учебен план, учебните часове за теоретично и за практическо обучение от задължителната професионална подготовка се разпределят за обща, отраслова и специфична подготовка за професията.

В конкретния учебен план по преценка на обучаващата институция може да се предвидят часове и за общообразователна подготовка.

Г) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Е - за придобиване на квалификация по част от професията

№	учебни предмети (модули)	<i>всичко учебни часове</i>
1	2	3
А.	Професионална подготовка	По преценка на обучаващата институция или заявителя на обучението
	• теоретично обучение	...
	• практическо обучение	...
	Всичко А	По преценка на обучаващата институция или заявителя на обучението

ЗАБЕЛЕЖКИ:

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

4. ЗАВЪРШВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

4.1. Професионалното обучение по програма Е с придобиване на степен на професионална квалификация завършва с полагане на държавни изпити за придобиване на професионална квалификация по :

- теория на професията;
- практика на професията.

Изпитите се провеждат по национални изпитни програми.

Организацията на изпитите се определя съгласно държавното образователно изискване за системата за оценяване, а съдържанието - им съгласно Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

4.2. Професионалното обучение по част от професия, както и за актуализиране или за разширяване на професионалната квалификация завършва с полагане на изпити за придобиване на професионална квалификация по :

- теория на професията;
- практика на професията.

Изпитът по теория на професията се провежда по конспект, изготвен от обучаващата институция. Изпитът по практика на професията се провеждат по задания, определени от обучаващата институция след съгласуване с представители на работодателите и на работниците.

4.3. Професионалното обучение за придобиване на правоспособност по професии завършва с полагане на изпити, по ред и условия определени от нормативните документи на съответните компетентни органи.

5. УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ЗАВЪРШЕНО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

5.1. Завършеното професионално обучение с придобиване на степен на професионална квалификация се удостоверява със Свидетелство за професионална квалификация.

Съдържанието на документа, удостоверяващ завършено професионално обучение, е определено в чл.52 от Наредба № 4 от 16.04.2003 г. на Министерството на образованието и науката.

5.2. Завършено професионално обучение за придобиване на квалификация по част от професията, за актуализиране или за разширяване на професионалната квалификация се удостоверява с Удостоверение за професионално обучение.

Съдържанието на документа, удостоверяващ завършено професионално обучение по част от професията е определено в чл. 44 от Наредба № 4 от 16.04.2003 г. на Министерството на образованието и науката.

5.3. Право на издаване на документи за професионална квалификация по т.5.1. и т.5.2. имат професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи, лицензирани центрове за професионално обучение, както и училищата по чл.9, ал.1, т.2 от Закона за професионалното образование и обучение.